

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 108/12
Λουξεμβούργο, 5 Σεπτεμβρίου 2012

Απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-71/11 και C-99/11
Bundesrepublik Deutschland κατά Υ και Ζ

Ορισμένες μορφές σοβαρών προσβολών της εκδηλώσεως της θρησκείας δημοσίως συνιστούν ενδεχομένως δίωξη λόγω θρησκεύματος

Σε περίπτωση αρκούντως σοβαρής δίωξης πρέπει να αναγνωρίζεται το καθεστώς του πρόσφυγα

Σύμφωνα με την οδηγία σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων¹, τα κράτη μέλη οφείλουν κατ' αρχήν να αναγνωρίζουν το καθεστώς αυτό υπέρ των υπηκόων των μη μελών της Ένωσης χωρών οι οποίοι διακατέχονται από τον φόβο ότι θα διωχθούν στη χώρα καταγωγής τους λόγω της φυλής, της θρησκείας, της ιθαγένειας, των πολιτικών πεποιθήσεων τους ή λόγω του ότι ανήκουν σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα. Συγκεκριμένη πράξη δύναται να θεωρηθεί ως δίωξη αν είναι αρκούντως σοβαρή λόγω της φύσεως ή της επαναλήψεώς της, ώστε να συνιστά σοβαρή παραβίαση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η μουσουλμανική κοινότητα Ahmadiyya αποτελεί ισλαμικό μεταρρυθμιστικό κίνημα. Στο Πακιστάν, ο ποινικός κώδικας προβλέπει ότι τα μέλη της κοινότητας Ahmadiyya τιμωρούνται με ποινή φυλακίσεως έως τριών ετών αν ισχυρίζονται ότι είναι μουσουλμάνοι, αν χαρακτηρίζουν την πίστη τους ως ανήκουσα στο Ισλάμ, αν την κηρύσσουν ή προπαγανδίζουν υπέρ αυτής ή αν προσηλυτίζουν άλλους στον θρησκευτικό κύκλο τους. Δυνάμει του ιδίου ποινικού κώδικα, τιμωρείται με θανατική ποινή ή ισόβια στερητική της ελευθερίας ποινή όποιος προσβάλλει το όνομα του προφήτη Μωάμεθ.

Οι Υ και Ζ, καταγόμενοι από το Πακιστάν, εισήλθαν στη Γερμανία όπου ζήτησαν άσυλο και προστασία λόγω της ιδιότητάς τους ως προσφύγων. Ανήκουν στη μουσουλμανική κοινότητα Ahmadiyya και, όπως βεβαιώνουν οι ίδιοι, εξαναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα καταγωγής τους λόγω ακριβώς του ότι ανήκουν στη συγκεκριμένη κοινότητα. Συναφώς, ο Υ διευκρίνισε ότι στο χωριό καταγωγής του ομάδα ανθρώπων τον χτύπησε και τον λιθοβόλησε κατ' επανάληψη στον χώρο προσευχής, τον απείλησαν με θάνατο και τον κατήγγειλαν στην αστυνομία επειδή προσέβαλε τον προφήτη Μωάμεθ. Ο Ζ ισχυρίστηκε ότι κακοποιήθηκε και φυλακίστηκε λόγω των θρησκευτικών πεποιθήσεών του.

Εκτιμώντας ότι οι προβλεπόμενοι στο Πακιστάν και επιβαλλόμενοι στους Ahmadis περιορισμοί της ασκήσεως των θρησκευτικών καθηκόντων τους δημοσίως δεν αποτελούν δίωξη υπό το πρίσμα του δικαιώματος ασύλου, οι γερμανικές αρχές απέρριψαν τις αιτήσεις παροχής ασύλου των Υ και Ζ.

Το Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακό διοικητικό δικαστήριο, Γερμανία), το οποίο επελήφθη των διαφορών, καλεί το Δικαστήριο να διευκρινίσει ποιοι είναι εκείνοι οι περιορισμοί στην άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων οι οποίοι συνιστούν δίωξη δικαιολογούσα τη χορήγηση του καθεστώτος του πρόσφυγα.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο διαπιστώνει κατ' αρχάς ότι μόνον ορισμένες μορφές σοβαρής παραβιάσεως της θρησκευτικής ελευθερίας, αλλ' όχι οποιαδήποτε προσβολή του δικαιώματος αυτού, συνιστά πράξη δίωξης η οποία θα υποχρέωνε τις αρμόδιες αρχές να χορηγήσουν το καθεστώς του πρόσφυγα. Υπό την έννοια αυτή, αφενός, οι προβλεπόμενοι από τη

¹ Οδηγία 2004/83/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (ΕΕ L 304, σ. 12, και διορθωτικό ΕΕ 2005, L 204, σ. 24).

νομοθεσία περιορισμοί της ασκήσεως του σχετικού δικαιώματος δεν μπορούν να εκληφθούν ως δίωξη ενόσω γίνεται σεβαστό το ουσιαστικό περιεχόμενο του δικαιώματος. Αφετέρου, τυχόν προσβολή του συγκεκριμένου δικαιώματος ισοδυναμεί με δίωξη μόνον εφόσον είναι αρκούντως σοβαρή και θίγει σημαντικά τον ενδιαφερόμενο.

Ακολούθως, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι στις πράξεις οι οποίες συνιστούν ενδεχομένως σοβαρή παραβίαση περιλαμβάνονται και οι σοβαρές πράξεις που θίγουν την ελευθερία του αιτούντος **όχι μόνο να ομολογεί την πίστη του εμπράκτως στη σφαίρα της ιδιωτικής ζωής του αλλά και να τη βιώνει δημοσίως**. Ως εκ τούτου, καθοριστική για το αν συνιστά δίωξη η τυχόν προσβολή του δικαιώματος της θρησκευτικής ελευθερίας δεν θα είναι ο δημόσιος ή ιδιωτικός χαρακτήρας ή η κατά μόνας ή σε κοινωνία με άλλους εκδήλωση της πίστεως και άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων αλλ' η σοβαρότητα των μέτρων και των κυρώσεων που ελήφθησαν ή μπορούν να ληφθούν σε βάρος του ενδιαφερομένου.

Στην αλληλουχία αυτή, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι τυχόν προσβολή του δικαιώματος της θρησκευτικής ελευθερίας μπορεί να εκληφθεί ως δίωξη αν ο αιτών άσυλο διατρέχει, λόγω της ασκήσεως της εν λόγω ελευθερίας στη χώρα καταγωγής του, πραγματικό κίνδυνο, μεταξύ άλλων, να διωχθεί ή να υποβληθεί, από έναν από τους φορείς διώξεως, σε μεταχείριση ή ποινές απάνθρωπες ή εξευτελιστικές. Το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, οσάκις η δημόσια συμμετοχή σε λατρευτικές τελετές, κατά μόνας ή σε κοινωνία με άλλους, επάγεται ενδεχομένως την επέλευση τέτοιων βλαπτικών συνεπειών, τότε η προσβολή του δικαιώματος της θρησκευτικής ελευθερίας μπορεί να είναι αρκούντως σοβαρή.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει περαιτέρω ότι προαπαιτούμενο για την αξιολόγηση του πραγματικού κινδύνου επελεύσεων παρόμοιων βλαπτικών συνεπειών είναι ότι η αρμόδια αρχή θα συνεκτιμήσει σειρά στοιχείων, τόσο αντικειμενικών όσο και υποκειμενικών. Συναφώς, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι **το υποκειμενικό στοιχείο ότι η τήρηση ορισμένης θρησκευτικής πρακτικής δημοσίως, αντικείμενο των αμφισβητούμενων περιορισμών, ενέχει ιδιαίτερη σημασία για τον ενδιαφερόμενο, όσον αφορά τη διατήρηση της θρησκευτικής ταυτότητάς του, αποτελεί κρίσιμη παράμετρο** κατά την εκτίμηση του βαθμού του κινδύνου στον οποίο ο αιτών θα εκτεθεί στη χώρα καταγωγής του εξαιτίας της θρησκείας του. Τούτο ισχύει έστω και αν η τήρηση της συγκεκριμένης θρησκευτικής πρακτικής δεν συνιστά βασικό στοιχείο για την οικεία θρησκευτική κοινότητα.

Πράγματι, το πεδίο προστασίας του λόγου διώξεως που συνδέεται με τη θρησκεία καλύπτει τόσο τις μορφές ατομικής ή συλλογικής συμπεριφοράς που το πρόσωπο θεωρεί αναγκαίες για το ίδιο, ήτοι αυτές «που στηρίζονται σε θρησκευτικές πεποιθήσεις», όσο και αυτές που επιβάλλει το θρησκευτικό δόγμα, ήτοι αυτές «που υπαγορεύονται από τις εν λόγω θρησκευτικές πεποιθήσεις».

Τέλος, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, **αφ' ης αποδεικνύεται ότι ο ενδιαφερόμενος, αφού επιστρέψει στη χώρα καταγωγής του, θα θρησκεύει εμπράκτως, με αποτέλεσμα να εκτίθεται σε πραγματικό κίνδυνο διώξεως, θα πρέπει να του χορηγηθεί το καθεστώς του πρόσφυγα**. Επ' αυτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, κατά την εξατομικευμένη αξιολόγηση αιτήσεως με την οποία σκοπείται η αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα, **οι εθνικές αρχές δεν μπορούν να αναμένουν ευλόγως από τον αιτούντα**, προκειμένου να αποτραπεί τυχόν κίνδυνος διώξεως, **να απέχει από την εκδήλωση ή από την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων του**.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582